

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
„STRATEGII ROZWOJU ELEKTROMOBILNOŚCI
MIASTA CHEŁM NA LATA 2020-2029”

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Chełm, grudzień 2023 r.

Spis treści:

1. Wprowadzenie	3
2. Zakres dokumentu	4
3. Wizja rozwoju	5
4. Sytuacja społeczno-gospodarcza miasta	6
5. System monitorowania	8
6. Wnioski	9
I. CEL: POPRAWA STANU JAKOŚCI POWIETRZA	10
II. CEL: OGRANICZENIE EMISYJNOŚCI	13
III. CEL: RACJONALNE I EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ISTNIEJĄCYCH ZASOBÓW ŚRODOWISKA NATURALNEGO	16

1. WPROWADZENIE

Niniejsze opracowanie zawiera sprawozdanie z realizacji celów strategicznych wynikających ze „Strategii Rozwoju Elektromobilności Miasta Chełm na lata 2020 – 2029”.

Zgodnie z zapisami Strategii Rozwoju Elektromobilności Miasta Chełm, przyjętej uchwałą nr XL/318/21 przez Radę Miasta Chełm 26 marca 2021 r., dokument ten podlega monitorowaniu realizacji określonych w nim celów. Monitoring o charakterze sprawozdawczym pozwala z jednej strony na wewnętrzny przegląd realizacji zadań, z drugiej na efektywne zarządzanie. Celem sprawozdawania realizacji Strategii jest zatem wspomaganie procesu decyzyjnego m.in. w zakresie działań zaradczych, realizacji celów rozwojowych, czy też działań korygujących, kiedy identyfikuje się zagrożenia lub zmiany otoczenia, takie jak wyraźne zmiany w sektorze gospodarki, modyfikacje polityk rozwojowych wspólnotowych i krajowych, itp.

Spełnienie wizji rozwoju Miasta Chełm jest możliwe w wyniku stopniowego osiągnięcia celów Strategii. Przedkładane sprawozdanie dotyczy monitoringu przedsięwzięć w okresie 2023 roku. Wnioski przedstawione w niniejszym sprawozdaniu z realizacji Strategii wspomagają proces decyzyjny oraz wspierają politykę Miasta na każdym jej etapie.

Za wyniki oraz systematyczne prowadzone obserwacje, odpowiada powołany Zespół zadaniowy ds. opracowania założeń oraz wdrażania „Strategii rozwoju elektromobilności Miasta Chełm na lata 2020-2029”.

Sprawozdanie obejmuje trzy główne wymiary: analizę sytuacji społeczno-gospodarczej, analizę systemu monitoringu i ewaluacji oraz analizę zadań inwestycyjnych określonych w strategii.

Niniejsze sprawozdanie sporządzone zostało przez Departament Architektury, Geodezji i Inwestycji Wydział Projektów i Strategii we współpracy z właściwymi merytorycznie komórkami Urzędu Miasta Chełm oraz z właściwymi spółkami miejskimi.

2. ZAKRES DOKUMENTU

Strategia Rozwoju Elektromobilności jest jednym z ważniejszych dokumentów programowych każdej jednostki samorządu terytorialnego. Określa ona kierunki rozwoju na najbliższe lata, a jej celem jest wskazanie misji, wizji oraz celów strategicznych wraz planowanymi zadaniami, których realizacja w określonym horyzoncie czasowym przyczyni się do wszechstronnego rozwoju elektromobilności w mieście Chełm.

Prace nad dokumentem pn. „Strategia Rozwoju Elektromobilności Miasta Chełm na lata 2020 – 2029” zostały w pełni sfinansowane ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach programu „GEPARD II - transport niskoemisyjny. Część 2) Strategia rozwoju elektromobilności”. Opracowany dokument jest zgodny z „Planem rozwoju elektromobilności w Polsce”. Swoim zakresem Strategia obejmuje:

1. diagnozę sytuacji miasta Chełm w obszarach:
 - 1) oceny lokalnego zapotrzebowania na rozwiązania w obszarze elektromobilności (badania ankietowe),
 - 2) jakości powietrza atmosferycznego i źródeł jego zanieczyszczenia,
 - 3) oceny bezpieczeństwa energetycznego uwzględniającego rozwiązania w obszarze elektromobilności,
 - 4) inwentaryzacji zasobów transportowych JST (transport zbiorowy, komunalne środki transportu),
 - 5) możliwości finansowania inwestycji w zakresie środków jednostki;
2. prognozę zapotrzebowania na energię elektryczną, gaz i inne paliwa alternatywne w perspektywie czasowej Strategii;
3. identyfikację potrzeb sektora komunikacyjnego w perspektywie czasowej Strategii, określenie zmian w systemie połączeń, określenie pożądaných rozwiązań technicznych (pojazdy, stacje ładowania);
4. ocenę możliwości i zasadności wdrażania rozwiązań z obszaru Smart City, określenie kosztów planowanych działań oraz potrzebnych prac przygotowawczych;
5. screening dokumentów strategicznych jednostki w celu wskazania ograniczeń dla realizacji Strategii.
6. wskazanie potrzebnych zmian w innych dokumentach (plan transportowy, plan gospodarki niskoemisyjnej, dokumenty strategiczne);
7. ustalenie planu inwestycyjnego w perspektywie czasowej Strategii;
8. ustalenie źródeł finansowania działań Strategii;

9. podsumowanie wyników analizy kosztów i korzyści (w tym planowany efekt ekologiczny związany z wdrożeniem Strategii);
10. określenie modelu zarządzania wdrażaniem Strategii oraz jej monitorowania;
11. przeprowadzenie procesu konsultacji Strategii z zainteresowanymi podmiotami;
12. przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Dokument strategiczny proponuje właściwy kierunek rozwoju elektromobilności na terenie miasta Chełm zaplanowany na lata 2020-2029.

3. WIZJA ROZWOJU

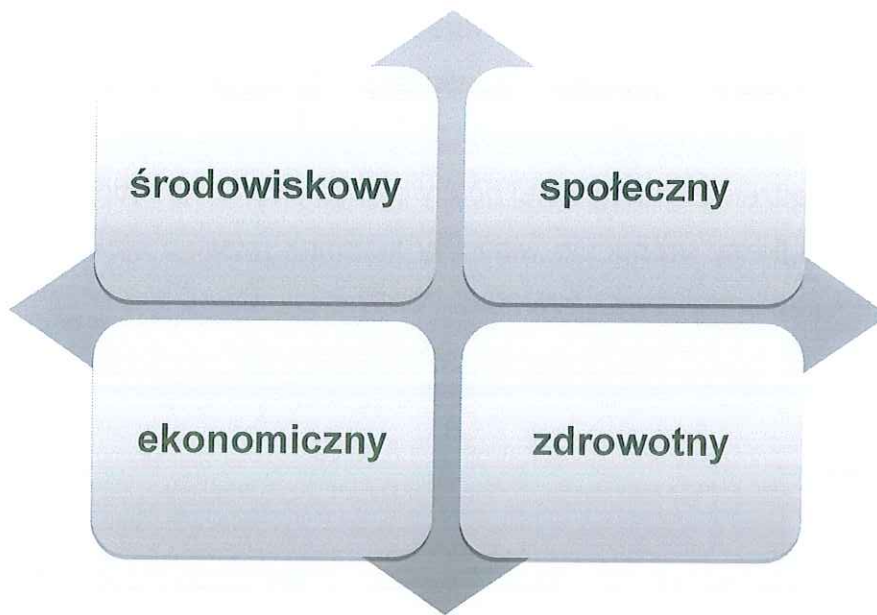
Działania w opracowanej Strategii Rozwoju Elektromobilności Miasta Chełm ukierunkowane zostały w stronę poprawy konkurencyjności miasta i jakości życia mieszkańców, poprzez:

- zmniejszenie negatywnego wpływu transportu pojazdów spalinowych (zanieczyszczenie powietrza, hałas, zatory, wypadki),
- zmniejszenie stężenia zanieczyszczeń w głównych ciągach komunikacyjnych miasta,
- zwiększenie udziału pojazdów elektrycznych we flocie miejskiej i samochodów prywatnych,
- podniesienie konkurencyjności transportu zbiorowego,
- poprawa dostępności komunikacyjnej,
- rozwój zrównoważonego transportu miejskiego integrującego różne środki komunikacji,
- wykreowanie wizerunku miasta nowoczesnego.

Realizacja działań i założeń Strategii ma na celu: poprawę stanu jakości powietrza w mieście, ograniczenie niskiej emisyjności oraz racjonalne i efektywne wykorzystanie istniejących zasobów środowiska naturalnego.

Opracowując w 2020 roku strategię, samorząd Miasta określił cztery główne wymiary dokumentu:

Schemat 1. Główne wymiary

Źródło: *Strategia Rozwoju Elektromobilności Miasta Chełm na lata 2020-2029*

4. SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA MIASTA

A) ŚRODOWISKO:

- Największy ośrodek w obrębie Pagórów Chełmskich, który leży na skraju Pagórków Chełmskich, niewielkiego mezoregionu Wołyńskiego.
- W granicach miasta znajduje się 12 pomników przyrody.
- Obszar miasta jest zalesiony w 7,5%.
- Na terenie Chełma znajdują się trzy parki o łącznej powierzchni 27,84 ha.
- Jednym z najistotniejszych czynników kształtujących środowisko przyrodnicze miasta i regionu są wody. Przez Miasto Chełm przepływa rzeka Uherka, lewy dopływ Bugu, czyli najważniejszej rzeki kształtującej walory krajobrazowe i turystyczne całego regionu.
- Region bogaty jest w zasoby surowców mineralnych, takich jak: złoża kredy.
- Bogactwo środowiska naturalnego sprzyja rozwojowi turystyki.

B) KOMUNIKACJA:

- Korzystne położenie w układzie korytarza transportowego.
- Dogodne położenie o znaczeniu subregionalnym w okolicy: Lublina, Zamościa i Białej Podlaski.
- Miasto jest ważnym węzłem drogowy województwa lubelskiego. Zbiegają się tutaj przede wszystkim drogi krajowe i wojewódzkie.
- Przez miasto przebiega szlak komunikacyjny Paryż-Berlin-Warszawa-Chełm-Kijów, łączący najkrótszą trasą Europę Zachodnią z Ukrainą.
- Brak obwodnic miasta, przez co znacznie utrudniony jest ruch na drogach głównych.
- Jakość użytkowa i techniczna wielu dróg nie odpowiada bowiem wymaganym standardom, co dotyczy przede wszystkim dróg gminnych.
- Miasto pełni rolę centrum przemysłowo-usługowo-tranzytowego.
- Miasto nie posiada odpowiedniej infrastruktury ścieżek i dróg rowerowych, zbyt mało wybudowano ich na przestrzeni 5 lat.
- Miasto posiada rozbudowaną infrastrukturę techniczną i komunikacyjną, lecz jej elementy wymagają jednak sporej modernizacji tj. przystanki autobusowe, zatoki autobusowe, chodnik, ścieżki rowerowe, przejścia dla pieszych, oświetlenie uliczne.

C) SPOŁECZEŃSTWO:

- Miasto dotyka problem wyludniania się. Spada liczba ludności, mieszkańcy opuszczają miasto w celu zdobycia wykształcenia bądź pracy. Ludność wyjeżdża do dużych metropolii, jak Lublin/Warszawa/Kraków.
- Spadek i zwiększający się ujemny trend przyrostu naturalnego, spadek udziału dzieci w wieku przedprodukcyjnym (14 lat i mniej) w strukturze wiekowej, a także widoczny jest proces starzenia się mieszkańców.
- Wskaźnik obciążenia demograficznego ma tendencję rosnącą.
- Infrastruktura kulturalna ciągle się rozwija, lecz nie jest jeszcze dostatecznie dobra dla mieszkańców i przyjezdnych.
- Dobrym zwiastunem, jest wzrost aktywności bezrobotnej, a co za tym idzie zmalał wskaźnik bezrobocia na terenie miasta w ciągu ostatnich 6 lat.
- Samorząd największe wydatki poniósł na rzecz oświaty i wychowania, rodziny, kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.
- Rozwija również się infrastruktura sportowa powoli, ale sukcesywnie poprawie ulega stan techniczny istniejących obiektów.

5. SYSTEM MONITOROWANIA

Wdrażanie Strategii jest szczególnie istotne dla odbiorców rezultatów, czyli mieszkańców Chełma, kierowców poruszających się po drogach w obszarze Chełma, pasażerów korzystających z taboru autobusowego, interesariuszy instytucji administracji publicznej, osób przyjezdnych i turystów. Na każdym etapie realizacji niezwykle ważny jest monitoring, który odbywa się w cyklicznych okresach.

System monitoringu i ewaluacji strategii rozwoju daje możliwość określenia, w jakim stopniu są realizowane zadania strategiczne i czy osiągnięte są założone cele. Systematyczna obserwacja zmian zachodzących w ramach poszczególnych celów i zadań daje możliwość ewaluacji założeń dokumentu, a zebrane wyniki posłużą do aktualizacji.

Proces wdrażania Strategii opiera się na bieżącym monitorowaniu i ocenie przebiegu realizacji strategii oraz uzyskiwanych efektów.

Odpowiedzialność koordynacji i monitorowania strategii spoczywa na władzach miasta oraz podmiotach publicznych realizujących zadania własne gminy.

Zarządzeniem nr 656/20 Prezydenta Miasta Chełm z dnia 25 maja 2020 r. powołano zespół ds. wdrażania Strategii, który był odpowiedzialny za zebranie danych do diagnozy stanu obecnego, formułowanie założeń nowej Strategii oraz zaplanowanie procesu i sposobów wdrażania rozwoju elektromobilności na terenie miasta Chełm. Obecnie Zespół jest odpowiedzialny za przeprowadzanie okresowego monitoringu operacyjnego i ewaluacji Strategii.

Ponadto, z chwilą zaakceptowania przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej finalnej wersji dokumentu strategicznego Zespół zadaniowy zajął się przede wszystkim:

- bieżącym monitoringiem planowanych inwestycji, które wpisały się w politykę celów i działań inwestycyjnych Strategii Rozwoju Elektromobilności,
- nadzorem prac wdrożeniowych związanych z realizacją strategii,
- nadzorem wszelkich działań przyczyniających się do realizacji celów niniejszego dokumentu, a także nadzorowaniem harmonogramu czasowego,
- udziałem w pracach związanych z konstruowaniem raportów oceniających stopień zaawansowania realizacji założeń strategii.

W przypadku braku efektów związanych z realizacją przedsięwzięć czy też zmieniającą się sytuacją na terenie miasta Chełm, do Zespołu również będzie należała

aktualizacja dokumentu strategicznego pn. „Strategia Rozwoju Elektromobilności Miasta Chełm na lata 2020-2029”.

Powodzenie realizacji celów w dużej mierze zależy od sprawnego przeprowadzania monitoringu. W celu poprawnego wdrażania niniejszej strategii wprowadzone zostały procedury polegające na wdrażaniu następujących po sobie kroków:

1. **ZAPLANOWAĆ** – planowanie każdej zmiany z wyprzedzeniem. Przeanalizowanie obecnej sytuacji oraz potencjalnych skutków zmian zanim zostaną podjęte jakiegokolwiek zmiany. Z góry przemyślane kroki do zrealizowania zaplanowanego zamiaru wdrożenia. Opracowanie planu wdrożenia założeń, powinno skupić się na zaangażowaniu pełnej obsady właściwym personelem oraz osób odpowiedzialnych za wdrożenie przedsięwzięcia.
2. **WYKONAĆ** – przeprowadzenie pilotażowego wdrożenia zmian w małej skali, w kontrolowanych warunkach.
3. **ZBADAĆ** – gruntowne przeanalizowanie rezultatów. Wyprowadzenie wniosku w kierunku: co zebrane dane mówią na temat skuteczności próbnego wdrożenia.
4. **ZASTOSOWAĆ** – podjęcie właściwych działań, aby wdrożyć standard takiego procesu, który wytworzył najbardziej pożądane rezultaty.

Tak zaplanowane wdrażanie daje elastyczność w realizacji strategii i możliwość adaptacji do szybko zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych.

W związku z opracowaną Strategią utrzymywana jest ścisła współpraca Zespołu z merytorycznymi komórkami organizacyjnymi UM, jednostkami podległymi pod UM, miejskimi spółkami oraz lokalnymi interesariuszami.

Realizacja strategii w dużej mierze jest uwarunkowana efektywną współpracą pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w realizacji, wdrażaniu oraz monitoringu niniejszego dokumentu.

6. WNIOSKI

Sprawozdanie z monitoringu i ewaluacji strategii za 2023 rok zostało przeprowadzone w stosunku do najbardziej kluczowych przedsięwzięć z punktu widzenia miasta.

Zadania, które przeanalizowano w sprawozdaniu są działaniami ukierunkowanymi na poprawę warunków funkcjonowania życia w mieście oraz na rozwój szeroko rozumianej elektromobilności miejskiej. W działaniach zakłada się wzmocnienie trendu poprawy powietrza poprzez zmniejszenie pyłów (CO₂) i stężeń emisji związków pyłowych (PM₁₀).

Inwestycje z zakresu rozwoju elektromobilności są niezwykle kosztowne, a ich realizacja wyłącznie ze środków własnych miasta jest praktycznie niemożliwa, dlatego też ważnym elementem rozwoju elektromobilności w mieście Chełm będzie dalsze poszukiwanie i pozyskiwanie funduszy zewnętrznych niezbędnych do realizacji inwestycji.

Analiza informacji przekazanych przez merytoryczne komórki organizacyjne UM i spółki miejskie zaangażowane w proces rozwoju elektromobilności pozwala uznać, że Miasto na przestrzeni 2022-2023 lat w optymalny sposób wykorzystywało pozyskane środki zewnętrzne, własne zasoby, możliwości materialne i personalne niezbędne do realizacji zadań określonych w Strategii. Miasto Chełm, podejmowało działania wpisujące się w większość celów strategicznych i operacyjnych, czego dowodem są zrealizowane zadania opisane w niniejszym sprawozdaniu. Nie wszystkie jednak z zaplanowanych działań udało się w pełni zrealizować, dlatego zostały przełożone na kolejne lata z założeniem zakończenia do 2029 roku.

Dodatkowo, Miasto Chełm nieustannie poszukuje oraz podejmuje działania związane z możliwością pozyskania środków zewnętrznych na inwestycje w zakresie rozwoju elektromobilności.

I. CEL: POPRAWA STANU JAKOŚCI POWIETRZA

Zadanie „Rower miejski” - zadanie zrealizowane w 2022 roku w ramach projektu pn.: „Budowa niskoemisyjnego systemu transportu w Chełmskim Obszarze Funkcjonalnym” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Osi Priorytetowej 5. Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna, Działanie 5.4 Transport niskoemisyjny Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020”.

W 2023 roku Miasto wraz z Gminą Chełm i Gminą Kamień kontynuowało działalność systemu roweru miejskiego i gminnego w Chełmskim Obszarze Funkcjonalnym.

Dodatkowo, na terenie miasta Chełm już drugi sezon działa system elektrycznych hulajnóg,

Działalność systemu roweru miejskiego, jak również system elektrycznych hulajnóg cieszył się dużą popularnością wśród mieszkańców.

Dzięki, nowej alternatywie dla podróży samochodem, można zauważyć mniejsze korki uliczne, redukując tym samym emisję CO₂.

Ponadto, w 2023 r. Miasto Chełm wykonało zadania niemieszczące się w harmonogramie dokumentu strategicznego, ale przyczyniające się do realizowania celu jakim jest poprawa jakości powietrza.

1. Realizacja zadań z programu priorytetowego” Czyste Powietrze”

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców utworzono na terenie miasta Chełm miejski punkt konsultacyjno - informacyjny programu priorytetowego” Czyste Powietrze”. Punkt ten zlokalizowany został w budynku przy ul. Wołyńskiej 57. Udział Miasta w niniejszym programie pozwala na zwiększenie szans możliwości pozyskania środków na wymianę źródeł ciepła oraz kompleksową termomodernizację budynków jednorodzinnych. W punkcie udzielane są informacje o dotacji, można uzyskać pomoc w wypełnieniu wniosku oraz kompletowaniu niezbędnych załączników do rozliczenia przyznanego dofinansowania.

Punkt Czystego powietrza cieszy się bardzo dużym zainteresowaniem, o czym świadczy wyróżnienie samorządu w rankingu Eko Gmina za zaangażowanie w ilości wniosków o dofinansowanie z programu priorytetowego.

Dane liczbowe dotyczące wdrażania Programu, dzięki udziałowi za pośrednictwem Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, na terenie miasta Chełm odnotowano:

- Liczba złożonych wniosków w programie czyste powietrze – 3 857
- Liczba zawartych umów o dofinansowanie - 3 205
- Liczba zrealizowanych przedsięwzięć - 1 974
- Liczba wypłaconych dotacji - 39 602 498,65 zł.

2. Realizacja z programu priorytetowego” Ciepłe Mieszkanie”

W dniu 20 listopada 2023 r. Miasto Chełm ogłosiło nabór ankiet osób chętnych do przystąpienie do programu priorytetowego „Ciepłe Mieszkanie”. Ankiety będą przyjmowane do dnia 15 grudnia br. Jest to kolejne działanie Miasta, które ma na celu poprawę jakości powietrza poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych. Udział w programie za pośrednictwem Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

3. Zadanie pn. „Monitorowanie jakości powietrza atmosferycznego w Chełmie realizowane w ramach Budżetu Obywatelskiego” oraz zadanie pn. „Montaż mierników jakości powietrza w obrębie Osiedla Rejowiecka”

W dniu 31 października br. zamontowano na terenie miasta Chełm 10 sztuk czujników jakości powietrza, w ramach złożonych dwóch projektów Budżetu Obywatelskiego na 2023 rok. Czujniki zostały zamontowane na przepompowni ścieków przy ul. Makowej, ul. Poleskiej, ul. Karłowicza, Biurze Cmentarza Komunalnego przy ul. Wojsławickiej, tłoczni ścieków przy ul. Świętej Królowej Jadwigi, Przedszkolu Miejskim Nr 5 przy ul. Kwiatowej 1, Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie przy ul. Kolejowej 8, Szkole Podstawowej Nr 4 przy ul. Wyszyńskiego 15, Zespole Szkół Energetycznych i Transportowych przy ul. Jagiellońskiej 29 oraz na budynku przy ul. Kolejowej 110. W przyszłym roku zostaną zamontowane kolejne sensory w ilości 6 sztuk. W ten sposób zostanie stworzona mapa czujników powietrza umożliwiająca mieszkańcom wgląd w bieżący stan jakości powietrza. Sensory są źródłem pomocniczym w walce ze smogiem. Mierniki z łatwością oceniają stan powietrza oraz zaalarmują w razie niekorzystnej atmosfery.

Na terenie miasta Chełm zamontowana jest automatyczna stacja monitoringu przy ul. Połanieckiej 10. Stacja pomiaru funkcjonuje w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, a organem odpowiedzialnym za wiarygodny pomiar i ocenę stanu zanieczyszczenia środowiska w Polsce jest Inspekcja Ochrony Środowiska. Stanowisko to spełnia wymagania dotyczące jakości danych i jest wystarczające do dokonania oceny stężeń poziomów dopuszczalnych.

4. Zadanie pn. „Kompleksowa usługa monitorowania zanieczyszczenia powietrza na terenie Miasta Chełm za pomocą bezzalogowego statku powietrznego (dalej: „drona”), wyposażonego w system diagnozy zanieczyszczeń powietrza”

Zastosowanie przez Straż Miejską w Chełmie nowoczesnej technologii jest wynikiem walki z naruszeniami przepisów dotyczących ochrony środowiska. W ramach działań mających na celu kontrolę jakości powietrza oraz egzekwowanie uchwał antysmogowych, Straż Miejska wykorzystuje drona wyposażonego w czujniki jakości powietrza do monitorowania osiedli mieszkaniowych.

Dzięki temu urządzeniu możliwe stało się szybkie i efektywne lokalizowanie źródeł zanieczyszczeń, takich jak nielegalne spalanie odpadów czy stosowanie niedozwolonych paliw w domowych paleniskach.

System diagnozy zanieczyszczeń powietrza pozwala na dokonanie pomiarów stężenia pyłu zawieszonego w powietrzu (PM1, PM2,5, PM10), lotnych związków organicznych (LZO), formaldehydu (CH₂O), dwutlenku siarki (SO₂), ozonu (O₃), dwutlenku azotu (NO₂). Głównym celem niniejszego zadania jest ochrona zdrowia publicznego i środowiska. Zadanie zostało wykonane ze środków własnych Straży Miejskiej.

II. CEL: OGRANICZENIE EMISYJNOŚCI

Zadanie „Wymiana autobusów” – w 2021 roku zakupiono 6 szt. niskoemisyjnych autobusów z najnowszą normą spalin EURO VI, koszt współfinansowany w ramach projektu pn.: „Budowa niskoemisyjnego systemu transportu w Chełmskim Obszarze Funkcjonalnym” ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Osi Priorytetowej 5. Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna, Działanie 5.4 Transport niskoemisyjny Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020.

Miasto Chełm przekazało zakupione autobusy w dzierżawę do spółki Chełmskich Linii Autobusowych.

Kolejnym etapem wymiany autobusów jest zakup 26 szt. autobusów wykorzystujących do napędu wyłącznie energię elektryczną wytworzoną z wodoru.

Miasto Chełm w dniu 12 września 2023 r. ogłosiło postępowanie unijne w trybie przetargu nieograniczonego pod nr BZP.271.5.47.2023 na dostawę 26 nowych autobusów wykorzystujących do napędu wyłącznie energię elektryczną wytworzoną z wodoru w zainstalowanych w nich ogniach paliwowych (FCEV), w ramach projektu „Zielony Transport miejski w Chełmie” współfinansowanego ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach programu priorytetowego nr 3.9 „Ochrona atmosfery Zielony transport publiczny (Faza I)”. Zgodnie z informacją z otwarcia ofert z dnia 20 listopada 2023 r. do postępowania przystąpiło 3 oferentów tj.:

- 1) PAK-PCE Polski Autobus Wodorowy Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Kazimierskiej 45 62-510 Konin – wartość 96 995 340,00 PLN brutto;
- 2) Konsorcjum firm: Lider: ARTHUR BUS Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Grodzkiej 9, 50-137 Wrocław;
Partner: Bus Motor LCC z siedzibą przy ul. Novokostiantynivska 1A, 04-080 Kijów;
- wartość 101 573 160 PLN brutto;

3) Solaris Bus & Coach sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Obornickiej 46, Bolechowo – Osiedle, 62-005 Owińsk – wartość 126 631 781,64 PLN brutto.

Obecnie trwa ocena złożonych ofert.

Wykonawca, który zostanie wyłoniony w ww. postępowaniu będzie zobowiązany do dostarczenia przedmiotu zamówienia w okresie 19 miesięcy od dnia podpisania umowy, jednak nie później niż do dnia 30 października 2025 r.

Ponadto, w 2023 roku opracowano dokumentację projektowo-kosztorysową, która pozwoli na przebudowę stacji serwisowej na potrzeby obsługi autobusów wodorowych przy ul. Okszowskiej 41 w Chełmie.

Zadanie „Wymiana pozostałych pojazdów miejskich” - w 2023 roku Miasto Chełm nie zakupiło żadnych pojazdów z napędem nisko albo bezemisyjnym. Jednak zostały pozyskane środki w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych – edycja VI PGR na realizację projektu pn. „Poprawa efektywności energetycznej infrastruktury Miasta Chełm”. W ramach przedmiotowego projektu planowany jest zakup taboru samochodowego zero i niskoemisyjnego dla urzędu, w tym dla Straży Miejskiej. W ramach projektu planuje się zakup samochodów osobowych, BUSa transportowego, samochodów specjalistycznych dla Straży Miejskiej oraz samochodów ciężarowych (transportowych) do przewożenia materiałów dla ekipy remontowo – drogowej. Część taboru będzie z napędem elektrycznym, natomiast druga część będzie o napędzie hybrydowym lub dieslowym spełniającym obowiązujące normy niskoemisyjności.

Dzięki realizacji projektu nastąpi wymiana starego taboru samochodowego, przez co nastąpi znaczące ograniczenie emisji CO₂ oraz PM₁₀.

W 2023 roku Straż Miejska w Chełmie zakupiła pojazd należący do floty pojazdów zeroemisyjnych, tj. **motocykl elektryczny kat. L3e**.

Dla zapewnienia większej dbałości o ochronę środowiska Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Chełmie zdecydowało się na zakup pojazdów napędzanych silnikami zasilanymi gazem CNG, które według wielu źródeł jest paliwem alternatywnym.

We wrześniu 2023 r. do floty pojazdów napędzanych silnikami zasilanymi gazem CNG w Miejskim Przedsiębiorstwie Gospodarki Komunalnej w Chełmie dołączył specjalistyczny pojazd do odbioru odpadów marki IVECO DAILY, który został zakupiony ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie, na który uzyskano fundusze w formie pożyczki w kwocie 188 000 zł netto. Pojazd pracuje w strefie miejskiej. Głównymi zadaniami jest odbiór odpadów ze śmietniczek i koszy ulicznych.

Ponadto, Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Chełmie zakończyło inwestycję budowy stacji tankowania CNG wraz z infrastrukturą techniczną na terenie istniejącego i działającego Zakładu Oczyszczania Miasta, zlokalizowanego w Chełmie przy ul. Bielawin 5, która służy do powolnego tankowania sprężonym gazem ziemnym pojazdów spółki. Całkowity koszt inwestycji wyniósł 974 481,14 zł netto z czego ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie uzyskano fundusze w formie pożyczki w kwocie 809 185,40 zł netto.

Stacja składa się z dwóch stanowisk do tankowania, każde stanowisko wyposażone jest w dwa węże tankujące. Punkty do tankowania zlokalizowane są na wysepce na środku placu manewrowego. Celem zrealizowanego przedsięwzięcia była możliwość tankowania pojazdów osobowych i ciężarowych, w tym śmieciarek, sprężonym gazem ziemnym. Dzięki realizacji przedsięwzięcia możliwa jest sukcesywna wymiana taboru samochodowego na pojazdy spełniające wymogami ustawy o elektromobilności i paliwach alternatywnych.

Zadanie „Budowa stacji ładowania pojazdów” - w 2023 roku Miasto Chełm nie wybudowało żadnej stacji ładowania pojazdów. Prowadzone były działania związane z możliwością pozyskania środków zewnętrznych na niniejsze inwestycje.

Zadanie „Budowa centrum monitoringu transportu miejskiego z wdrożeniem elementów Smart City” - w 2023 roku zostały podjęte działania związane z przygotowaniem dokumentów do wniosku o dofinansowanie. Dodatkowo, po raz kolejny odbyła się wizyta studyjna w mieście, gdzie system monitoringu jest rozbudowany na wysokim poziomie. W ostatnim okresie na podstawie opracowanych dokumentów, Miasto Chełm pozyskało środki zewnętrzne z programu Rządowego Funduszu „Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych” na realizację zadania pn. „Budowa nowoczesnego systemu monitoringu miejskiego - poprawa bezpieczeństwa w mieście” otrzymano wstępną promesę. W obecnej chwili na inwestycję zaplanowano środki w wysokości 34 510 000,00 PLN na lata 2023-2025.

Zadanie „Przystanki i infrastruktura towarzysząca komunikacji publicznej w tym elementy Smart City” - zadanie wykonane w 2022 r. w ramach zadania zostały dostarczone i zamontowane nowe wiaty w 40 lokalizacjach, a także został wprowadzony Systemem Dynamicznej Informacji Pasażerskiej (SDIP) są to tablice informacyjne wyświetlające

rozkład jazdy. W 2023 roku były przygotowywane dokumenty do II etapu wymiany przystanków wraz z SDIP.

Zadanie „Dostosowanie strony internetowej” – zostało zrealizowane w 2022 roku Chełmskie Linie Autobusowe zleciły wykonanie nowej strony internetowej w celu wyświetlania rozkładów jazdy w nowym formacie, wprowadzono aplikację do rozkładów jazdy MyBus). Koszt zadania został poniesiony ze środków własnych.

III. CEL: RACJONALNE I EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ISTNIEJĄCYCH ZASOBÓW ŚRODOWISKA NATURALNEGO

Zadanie „Budowa ścieżek rowerowych oraz infrastruktury towarzyszącej” - zadanie zostało w części zrealizowane w latach poprzednich.

W 2023 roku Miasto Chełm nie realizowało zadań z zakresu: budowy nowych ścieżek rowerowych czy przebudowy istniejących ścieżek rowerowych. Dzięki prowadzonym działaniom w latach poprzednich, Miasto pozyskało środki zewnętrzne na inwestycje pn. „Budowa oraz modernizacja infrastruktury umożliwiającej stworzenie warunków obsługi i rozwoju terminala intermodalnego w Mieście Chełm”, projekt dofinansowany z programu Rządowego Funduszu „Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych”. W ramach niniejszej inwestycji zostanie wykonana m.in. przebudowa drogi wojewódzkiej nr 812 – ul. Zawadówka w Chełmie, w zakresie budowy ścieżki rowerowej oraz przebudowa drogi wojewódzkiej nr 812 – ul. Włodawska w Chełmie, w zakresie budowy ścieżki rowerowej. Zaplanowano rozpoczęcie robót budowlanych na 2024 rok.

Ponadto, Miasto Chełm realizuje zadanie pn. „Dostawa urządzeń wraz z konserwacją: stojaki rowerowe i stacje napraw rowerów i hulajnóg” w ramach Budżetu Obywatelskiego z podziałem na : Zadanie nr 1: "Stojaki rowerowe", Zadanie nr 2 "Stacje napraw rowerów i hulajnóg". Dzięki niniejszej realizacji zostanie dostarczonych oraz zamontowanych: 102 szt. stojaków rowerowych, 20 szt. stacji napraw rowerów i hulajnóg. Stojaki i stacje napraw zostaną zlokalizowane w obrębie całego miasta tj. przy ośrodkach kultury i użyteczności publicznej, szkołach i urzędach państwowych, a także przy ścieżkach rowerowych. Zadanie w trakcie realizacji. Kwota przeznaczona na zadania: 164 574,00 zł brutto.

Dodatkowo, Miasto Chełm zrealizowało w 2023 r. zadanie pn. „Budowa zadaszonego parkingu dla rowerów i hulajnóg przy Szkole Podstawowej nr 3”. Szczegółowy zakres zadania obejmował kompleksową dostawę i montaż wiaty rowerowej wraz ze stojakami na rowery i hulajnogi oraz wykonanie fundamentów punktowych pod elementy konstrukcyjne wiat. Wiaty wykonane zostały w dwóch lokalizacjach na terenach szkolnych Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi przy ul. Rejowieckiej 76 w Chełmie. Kwota przeznaczona na zadanie: 30 522,82 zł brutto.

W następnych latach Miasto będzie dążyło do zwiększenia zadań należących do rozbudowy infrastruktury rowerowej poprzez: budowę stojaków do drobnych napraw rowerów, budowę wiat rowerowych, budowę stojaków rowerowych, a także budowę nowych ścieżek rowerowych, remonty bądź przebudowę istniejących ścieżek rowerowych z zaprojektowaniem z infrastruktury towarzyszącej infrastrukturze rowerowej.

Podsumowując stan realizacji Strategii Rozwoju Elektromobilności Miasta Chełm w 2023 roku:

1. Miasto podejmuje działania zaplanowane w harmonogramie;
2. Miasto wypełnia cele założone w dokumencie strategicznym;
3. Miasto utrzymuje efekty realizacji zrealizowanych już inwestycji;
4. Miasto dba o jakość powietrza w każdej realizowanej inwestycji;
5. Miasto realizuje kierunki określone w dokumencie strategicznym;
6. Miasto realizuje inwestycje i zadania, które nie są zaplanowane w harmonogramie dokumentu strategicznego, ale idealnie wpisują się w określone kierunki rozwoju, a także misję, wizję oraz cele strategiczne niniejszego dokumentu.

Należy zauważyć, że przeważającą ilość zadań udało się zrealizować. Ocena ich efektów pozwala na stwierdzenie, że realizacja wskazanych w Strategii działań przyczynia się do znacznej poprawy jakości powietrza oraz poprawy warunków życia mieszkańców Miasta Chełm.

PREZYDENT MIASTA CHEŁM
Jakub Banaszek

